

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY

VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠEŠŤNÁSTĽ STRANÁCH.

<p>Predplatná cena : Na celý rok — — — — 4.— koruny. Na pol roka — — — — 2.— „ Na štvrt roka — — — — 1.— „ <i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i></p>	<p>Hlavný redaktor : Dr. ALEXANDER ERNSZT Zodpovedný redaktor : JÁN BARTOS, krajinský vyslanec Za vydavateľstvo zodpovedný : JÁN MOLNÁR, pápežský prälát</p>	<p>Redakcia a vydavateľstvo : Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám <i>sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin oklasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dia tarify. Rukopisy sa nazpak nedávajú.</i></p>
--	---	---

Vyzvanie.

Už aj predtým, nadovšetko ale v tomto roku, tak prudkým spôsobom a natoľko zdvihly sa ceny papieru, tlačiarne, vydavateľstva a všetkého, že jednoducho a veľmi veľké peniaze musíme doplácať na tieto noviny. Keby sme to boli vedeli, že všetko toto bude nasledovať, cenu novin boli by sme zdihli už na konci minulého roku. Čo sme vtedy neurobili, to sme včul prinútení urobiť, keď totižto cenu týchto novin počnúc od 1. júla b. r. so 4 korún s týmto na 8 korún dvíhame, a síce tak, že kto si žiada, aby mu jeho noviny do konca roku chodily, nech je tak dobrý vyplatenú jeho predplatnú cenu do 1. júla na 8 korún doplniť a bezodkladne nám poslať, bo keď by to neurobil, jeho noviny by sme mu len dotiaľ mohli posielat', pokiaľ vyplatený jeho predplatok zodpovie pritomne vyhlásenej predplatnej cene 8 korún.

Mnoho je ale takých, čo koncom minulého roku alebo začiatkom tohoto roku poslali nám síce peniaze, to ale bola dlžoba na minulý rok. Týchto úctive prosíme, nech sú tak dobrí, ich poostalosť a na bežiaci rok ako predplatok bezodkladne poslať nám 8 korún, bo keď to neurobia, ich noviny počnúc od 1. júla b. r. na každý pád zastavíme, pokiaľ kto sa s týmito veciami nezaoberá, ani pochopu nemôže mať o tom, ak hrozne mnoho peňazí stojí v tomto čase zhotovenie a vydávanie novin.

So srdečným pozdravom

v Budapešti, 12. júna 1918.

Ján Molnár v. r.,
pápežský prälát, vydavateľ novin.

Boje pracovnej strany proti volebnej reforme.

Volebnoprávny výbor snemovne krajinských vyslanecov v predošlom týždni pokračoval v pojednávaniach zákona o volebnej reforme. Vecne a zcela nestranné považujúc pojednávania, ktoré pracovná strana cez dlhé týždne prevádzala a v ktorých gróf Štefan Tisza viedol hlavné slovo, musíme vyznať, že celá táto práca nestojí ani fajku tabáku.

Vo volebnom výbore snemovne vo väčšine sú členovia pracovnej strany a tí na Tiszov rozkaz, proti

paragrafom pôvodnej predlohy, odhlasovali všetko, čo im rozkázal Tisza. Tak odhlasovali: aby volebné právo dostali len tí, čo s úspechom odbavia šesť elementárnych škôl. Takýmto spôsobom pracovná strana malých hospodárov a vôbec státisíce malých ľudí dedinských ozbiť chce volebného práva. Vojenskú službu na bojiskách krvácajúcim hrdinom pracovná strana nechce dať volebné právo. Oproti tomu službe na frontoch vyhýbajúci takrečeni «lógóši», čo svetovú vojnu prebojovali v kanceláriach, vo vojenských skladoch, pri stoloch peňažných ústavov a mestskí robotníci sociáldemokra-

tických organizácií majú byť účastní volebného práva. Volebnoprávneho výboru členovia pracovnej strany veľmi sa toho báli, že hlasovanie pri volbe prevedené má byť pod dozorstvom ku tomu vyslaného kraľovského sudcu, preto aj tento odsek návrhu jednoducho odmrštili. Oni vedia prečo, aby si totiž pri voľbách slobodnú ruku podržali ku ďalším nespravodlivostiam, sekaturam a trýzneniu ľudu. Väčšine pracovnej strany volebnoprávneho výboru nebol po chuti ani ten návrh zákona, aby starý paragraf pod numerom 100 o volebných trovách bol sotrený. Pracovná strana na Tiszov rozkaz je teda za volebné trovy, zvlášte za platenie furmanky, dovážanie voličov ku hlasovaniu. Proti tomuto z kresťanskej ľudovej strany nasledovne vyslovil sa krajinský vyslanec

Štefan Haller. Dľa neho legitímne, zákonom povolené trovy sú vrátami a spolu pokrovcom illegitímneho, nezákonného vplyvu a rôzneho podplácania, akých bárs-kolkokrát fažko trpiacimi svedkami sme boli v minulosti. On to drží za najsprávnejšie, aby každého druhu krmenie, napájanie a furmanky celkom byly sotrené a príležitosť zavdaná bola ku tomu, aby každý volič prišiel ku tomu presvedčeniu, že nažívanie právom, za ktoré bojoval a ktoré si žiadal, nesmie byť prevádzané na útraty štátu alebo inej osobnosti.

Podržanie trov za furmanky vôbec najviacej protivné je zásadám demokratickým, bo práve za prítomných pomerov furmančenia, ktoré ešte aj po vojne akiste dlhšie potrvajú, budú mať za následok, že vlastne len váleční millionári budu môcť vystupovať za kandidátov ablegátskych. Dľa jeho mienky nestojí ani tá poznámka protivnej strany, že keď nebude furmanky, jedna čiastka obecnstva nepríde ku hlasovaniu, čo znamená vraj vytvorenie a občanov pozbavenie volebného práva. Ba oproti, každý môže prísť ku hlasovaniu, nikto ho v tom nesmie prekážať, bo práve chudobnejšia trieda obecnstva privykla k tomu, že kde má dajaký záujem, osobne sa musí dostaviť, ide pešo aj na 8—10 kilometrov. To sa tým viacej dá predpokladať, bo ku hlasovaniu určené okružia sotva budú viacej obnášať, ako 12—15 kilometrov, preto aj fysične bude možné, aby voličia bez furmanky dostavili sa ku hlasovaniu. Snád len niekoľko dedín medzi vrchami tak ďaleko leží od stredišťa, že ztadiaľ fažko bude prísť ku hlasovaniu, keď ale voličia za vážnu vec budú držať hlasovanie, ľahko premôžu aj takéto fažkosti.

Pri rekvirovaniach furmanov ku dovážaniu voličov ku hlasovaniu, veľké zneužívania môžu páchať medzitka vrchností, čo sa nedá dostatočne kontrolovať. Preto už aj z tejto príčiny furmanky ku dovážaniu voličov ku hlasovaniu celkom treba sotref.

Ktorá stránka politicky dostatočne je organizovaná, ktorej stránky programm ľubi sa volebnému obecnstvu a zodpovedá jeho presvedčeniu, tej stránky voličia aj vzdor fažkosťam prídu ku hlasovaniu. Ktorá stránka ale vo volebnom obecnstve nevie vzbudiť takú zaujatosť, aby voličia aj obeť ochotne donášali, tá — dľa mojej mienky — so všetkým právom prepadne pri voľbách.

Na základe všetkého tohoto osvojujem si na toto poľahznú čiastku návrhu pána ministrapredseda tým viacej, bo ako viem, na celom svete není ani jedného štátu, v ktorom by čo len spomienky bolo o žraniciach, napájaniach, trovách furmanky pri voľbách. V tomto ohľade sme my jedinkí na svete. (Tak je!)

Pri ďalšom pokračovaní v pojednávaniach v mene pracovnej strany Tisza vystúpil proti tajnému hlasovaniu právu pri voľbách, proti nemu a jeho strane z kresťanskej ľudovej strany pozdvihol slovo krajinský vyslanec Štefan Haller a nepodvratnými dôvodami žiadal, aby hlasovacie právo bolo tajné a povinné pre každého voliča.

Volebnoprávny výbor snemovne pojednávania návrhu volebného zákona zakľúčil koncom týždňa a snemovňa už 18 júna bude sa zaoberať s modifikáciami tohoto výboru, správnejšie povedano: s modifikáciami pracovnej strany.

Jestli ale nový volebný zákon zhotovený bude na základe týchto modifikácií, dľa chuti Tiszovej a jeho strany, nový parlament zcela bude postavený do služby tých mohútnych peňazných záujmov, bankárov, zbohatnutých válečných millionárov, fabrikantov, válečných veľkostatkárov, ktorí z najväčšej čiastky zapríčinili terajšie hrozné časy.

Proti násilnostvám moci a pokušeniam špinavých peňazí len tak sa môžeme brániť, keď — ako to kresťanská ľudová strana neustále žiada — čo možno najviacej statočných ľudí dostane volebné právo. Veď z vojny zbohatnutým zdieračom a vyžieračom malichernosťou bude zakúpiť niekoľko tisíc voličov, aby sami, ich syn alebo zať dostali sa do parlamentu a ku krvavým a slzami ľudu zmočeným millionom kúpili si ešte aj dajakú hodnosť a vynikajúce miesto vo verejnom živote.

I s najslabšou obrazotvornosťou môžeme si predstaviť, aký bude ten nový parlament, jestli bude sstavený dľa Tiszovej chuti a jestli pracovná strana znovu príde ku vláde. Aké zákony bude vynášať, ako sa bude o krajinu starať, ako bude na srdeci nosiť csud tých, čo na bojišťach krvácali, v dielnach alebo pri fažkých poľných prácach horko sa potili. Keď už terajší parlament úplne nezastupuje krajinu, tým menej ju bude zastupovať parlament válečných liferantov-millionárov a zbohatnutých válečných rytierov šfastia. Len pre týchto chcú sstaviť novú volebnú reformu Tisza a jeho pracovná strana a preto nechcú dať volebné právo ani vojakom, ani dedinským robotníkom, ani malým hospodárom-sedliakom a vôbec dedinskému ľudu. Proti tomuto attentátu neohrozene bojuje kresťanská sociálna ľudová strana.

Daj Bože, aby zvíťazila ku blahu krajiny a pospolitého ľudu kresťanského.

Človek bez novin je taký, ako vojak bez zbrane.

Tohoročná úroda.

Toho roku je prírodný vývin rýchlejší a vo všeobecnosti rečeno aj prajnejší. Možno teda očakávať, že sa žatva skôr započne, než po iné roky a možno úfať, že úroda bude hojnejšia, než bola minulého roku. Pravda gazda býva najviac vystavený rôznym nemilým prekvapeniam, často zmariť sa jeho nádeje; ale prečo by sme mali vždy myslieť na to najhoršie? Jestli sa neudá volačo mimoriadneho neočakávaného, tento rok môže byť pre gazdov výhodný. A keď gazdovia mať budú, ujde sa každému, koľko nevyhnutne bude potrebovať.

Minulého roku zmätky v stravovaní v istej miere zapríčinilo, že neskoro vydali nariadenie, ktorým určená bola kvóta, koľko zbožia možno podržať pre jednu osobu, pre domácnosť. Následkom tohoto bolo, že gazdovské rodiny neraz nevedeli zodpovedať požiadavkám, keď sa rekvirácia započala. Zlé rozdelenie živnosti kde tu zapríčinilo veľké zmätky, zvlášte stredom jary, keď sa zásoby už skoro minuly. Ľudia videli sekaturu v rekvirovaní a nevoľa opanovala kde-tu gazdovské kruhy.

Aj v inom čase gazda predával, čo mu zvyšovalo, bo veď jeho záujmom bolo utržiť peniaze, potrebné na iné výdavky. Je pravda, že nemal určené, koľko môže v domácnosti spotrebovať; ale musíme pomysleť, že čo všeličo nebolo, čo následkom vojny potrebné bolo stvoriť, alebo do života uviesť. Dnes každý musí skromnejšie smýšľať a miernejšie žiť. Toto nahliadnu aj gazdovia a spriatelja sa aj s rekvirovaním, veď im dobre zaplatia. Jedine oproti tomu ozývaly sa námietky, že určená kvóta pre gazdovskú rodinu nebola dostatočná. Bo gazda málo jie mäsa, na dedine aj za riadnych pomerov zriedka bolo dostať mäsa, dnes vôbec sotva dostať. Chov drúbeže je obmedzený, bo sa drúbeži nedostáva dostatočného krmiva. Hlavnou živnosťou gazdovskej rodiny sú teda múčne jedlá, zemiaky, strukoviny, vôbec tie plodiny, ktoré najviac rekvirujú. Žiadosti gazdov sú teda oprávnené, keď žiadajú, aby z týchto plodín viac bolo určené pre gazdovskú domácnosť. Gazdovská rodina koná veľmi ťažkú prácu, nenasýtený robotník túto prácu nevládze. Keď potom určia, že koľko má ktorý gazda odovzdať, nech sa rekvirovanie neopakuje aj dva-trikrát, bo to gazdovské rodiny darmo rozčuluje, bez toho, že by rekvirovanie vykazovalo prajnejší výsledok.

Veľmi zdravá myšlienka nastolená bola minulé dni, že totižto gazdovské plodiny bude možno za priemyselné výrobky začarovať. V tomto páde môže byť nádej, že gazdovia prídu ku rozličným potrebným článkom za miernejšiu cenu. Pre gazdovské plodiny určená je maximálna cena, tieto teda beztretno neslobodno drahšie predávať, ale priemyselné články nie sú maximované, tie buďto vôbec nedostať, alebo musí ich človek veľmi dobre preplatiť. A veru v gazdovstvách mnoho všeličoho treba nahrádzať, čo od počiatku vojny zo sporivosti, pre vysokú cenu, alebo preto nebolo obstarané, bo to vôbec nebolo dostať. Jedno druhé sa zodralo, volačo sa zkazilo, volačo ztratilo a nové veci sa nekupovali, gazda

sa jako-tak obišiel bez nich, kým ešte neboly také nesmierne drahé, ale teraz musí sa už odhodlať ku kúpe a musí preplácať. Pri čarovaní s potravnými článkami ustálené sú isté normálne ceny a každý by mohol dostať, čo mu je nevyhnutne potrebné.

Aby poľné práce v primeranom čase riadne byly skončené, postarať sa treba o potrebné robotné sily. Vzhľadom na tieto záujmy veľmi vážnou otázkou je urlaubovanie aspoň tých malých gazdov, ktorí nekonajú vojenskú službu na fronte. Urlaubovanie nech sa deje na čas, nie až potom, keď v poľnej práci kratšia alebo dlhšia prestávka nastala; ale aj úlohou miestnych vrchností má byť dozerať, aby urlaubovaný ozaj užitočnú prácu konal.

Tohoročná úroda sa dobre ukazuje, ale pravý výsledok vykáže sa, až keď bude úroda doma. Do tých čias každý verne a svedomite nech plní svoje povinnosti na gazdovskom fronte, bo aj toto prispieva ku konečnému zlomeniu odporu nepriateľa.

Udalosti svetovej vojny.

Západné bojište Nemcov proti Francúzom, Angličanom a Amerikánom. Po dosiahlych veľkých víťazstvách Nemcov, v offensive na západe vo válečných operáciách nastala prestávka. Nemecké ďalekosúce kanóny aj v predošlom týždni bombardovaly Paríž.

Talianke bojište. Pozdĺž dolnej Piavy pri Quere a Mori, na Monte Spinuchia, na Monte Sisemolo a pri Asiagu všetky pokusy Talianov k výpadom a útočeniu proti našim posiciam aj v minulom týždni zmarily sa na hrdinstve našich čiat.

Zprísnený boj podmorskými loďami.

Z Berlína úradne oznamujú: Nemecké a rakúsko-uhorské podmorské lode na Stredozemnom mori potopily päť parných a šesť plachtových lodí s obsahom vyše 20.000 tún. Jedna loď viezla všlečný materiál. — Nemecké podmorské lode v minulom týždni zjavily sa aj pri brehoch Spojených Štátov Severnej Ameriky a potopily 15 lodí s bohatým nákladom. Vláda Spojených Štátov následkom toho nariadila zatvorenie prístavu Newyorku a iných prístavov. Nemecké podmorské lode najnovšie zjavily sa aj pri ostrovoch Azorských.

Z krajinského zákonodarstva.

Snemovňa krajinských vyslancov v stredu, 5. júna vydržiavala zasadnutie, na ktorom pojednávali o spolku uzavretom s Nemeckom a bez debatty prijali opravy, ktoré snemovňa veľmožov previedla na minule odhlasovaných daňových návrhoch. Podobne bez debatty bol prijatý aj návrh o povýšení poplatkov verejných notárov. Zatým snemovňa kraj. vyslancov odročila zasadnutia.

Snemovňa veľmožov 3. júna vydržiavala zasadnutie, v ktorom previedla opravy snemovňou krajinských vyslancov prijatých daňových návrhov.

Zprávy domáce.

Porady o tohoročnej úrode.

Hospodárski odborníci snemových strán v piatok, 7. júna popoludní v delegacionálnej sieni snemovne vyslancov na pozvanie vlády vydržovali novšiu poradu, na ktorej pokračovali v pojednávaní nariadenia o tohoročnej úrode. So strany vlády na porade prítomní boli: minister poľného hospodárstva gróf Béla Serényi, minister stravovania knieža L. Windischgrätz, štátni sekretári krajinského stravovacieho úradu Nagy a Demján, ministerský radca Bud a povereníci snemových strán.

Výbor aj v piatok radil sa o ustálení dávky pre osobu. Prehovoril aj gróf Tisza, ktorý so svojej strany tiež žiadal, aby dávku povýšili. Výbor po prehovorení viacerých predstrel vláde návrh, aby pri roľníkoch kvota pre dospelého bola ustálená mesačne na 18, pre nižšie 15-ročných ale na 14 kilogrammov. Členovia vlády sľúbili, že žiadosť vezmú do ohľadu.

Potom sa výbor radil o ustálení dávok krmu. Dľa prejavených žiadostí členovia vlády vyslovili ochotu, že dávka pre lichvu bude ustálená nasledovne: pre kone 7 metr. centov, pre žrebčov 2 metr. centy ovsu, pre ošípané 2 metr. centy, a sice 1 metr. cent jačmeňa a 1 metr. cent kukurice, pre prasce 50 kg. krmiva. Ošípaným na vykŕmenie dostane sa 6 m. c. krmiva.

Minister stravovania knieža Windischgrätz vyhlásil, že kŕmenie ošípaných sriadi tak, že uzavre s gazdami smluvu a vykŕmené ošípané štát odkúpi za cenu, ktorá neskoršie bude ustálená.

Na porade bola reč aj o povýšení ceny surových plodín. Na novú úrodu pofahujúce sa nariadenie — ako počet — vyjde len koncom tohto mesiaca.

Zprávy zahraničné.

Minister landwehru o českých zradcoch.

Minister rakúskeho landwehru vo svojej písomnej odpovedi na interpelláciu Schürffa a spoločníkov ustáľuje, že sa 36. (boleslavský) pluk počas mobilisovania a tiahnutia na bojište nevzbúril, ba v prvých bojoch sa dobre držal, ale pozdejšie svojím špatným držaním sa druhým čatám zapríčinil ťažké ztraty, preto pluk rozpustili. Pluky 12., 88. a 102. dobre sa držali. Držanie sa 35. (plzeňského) pluku nedotklo sa cti pluku, ačkoľvek jeho jednotlivé časte nevyvinuly potrebný odpor. 28. (pražský) peší pluk, dľa osvedčení veliteľa pluku, počas bojov v hornom Uhorsku 3. a 4. apríla r. 1915. dal sa zajať asi jednomu bataillonu nepriateľskej sily, alebo vlastne bol odvedený z jeho posície bez toho, aby bol čo len raz vystrelil. Pluk svojho času rozpustili, ale následkom vynikajúceho sa držania jedného jeho maršbataillonu na doberdovskej planine v lete roku 1915. pluk 22. septembra r. 1915. s najvyšším rozhodnutím späť uviedli.

Starajte sa o chudobné rodiny bojujúcich!

Proklamácia válečnej rady antantu.

Dôvera v americkej pomoci.

Parížska Havasova kancelária oznamuje, že najvyššia válečná rada antantu vydala úradnú zprávu o svojej šiestej porade. Zpráva medzi iným hovorí:

Najvyššia válečná rada svoju šiestu poradu vydržovala za takých okolností, ktoré sú veľmi vážne pre spolok slobodných národov. Nemecká vláda, ktorá na výhodnom fronte následkom ochromenia ruskej armády a ruského národa oslobodila sa od každého nebezpečia, celú svoju silu obracia proti západnému frontu. Drahými a zúfalými útokami na armády antantu chce vynútiť v Eurepe rozhodnutie prv, než by Spojené Štáty mohli uplatniť všetku svoju silu. Nepriateľ následkom svojho strategického polozenia a následkom svojej prevahy v železničnej premávke z počiatku docielil isté zdary, svoje útoky bezpochybne zopakuje a národy antantu môžu prežiť ešte kritické dni.

Najvyššia válečná rada po preskúmaní celého polozenia je presvedčená, že antantisti úplnou smelosťou budú znášať navštívenia terajšieho vojenského ťaženia. Nepriateľa zauzdime a zavčasu porazíme. Všetko možné urobíme, aby sme naše armády na bojišti podporovali. Najvyššia válečná rada má úplnú dôveru naproti generálovi Fochovi a s obdivom a pýchou hľadá na statné čaty antantu.

Rýchlym a dobroprajným účinkovaním predsedu Spojených Štátov, smluvy, ktoré sme pred dvoma mesiacmi uzavreli o privázaní amerických čiat, nepriateľovi znemožnia docieľiť víťazstvo na taký spôsob, aby zdrvil naše rezervy prv, než by sa jeho rezervy vysílily. Najvyššia válečná rada s dôverou očakáva konečný výsledok. Národy antantu uzavrely, že ani jeden jediný slobodný národ na svete neobetujú berlinskému despotismu. Ich armády opäť ukážu svoju smelosť a húževnatosť, ktorou sa im už viackrát podarilo pristaviť nemecké útoky. Ich smelosť postačuje k tomu, aby terajšiu ťažkú zkušku až do konca rovnakou vytrvalosťou a rovnakou dôverou prestály, aby zabezpečily víťazstvo slobody.

I z tejto proklamácie vidno, že len antant prefahuje vojnu na úplnú zkažu Francúzska a nebudaj aj zradcov talianskych,

Myslíme na budúcnosť, pomáhajme ľudu!

Napísal: Ján Tobler, tajomník kresťansko-sociálneho spolku prešporského.

S mnoho trpiacim ľuďom pospolitým v prvom rade máme sa zaoberať. A či mu môžeme ku pomoci prispieť? Môžeme. Pravda najprve a najviacej by mu bolo pomôženo, keby bol utvorený svetový pokoj. Keď mu ale chceme ku pomoci prispieť, treba sa nám starať o jeho hmotné polozenie, o to totiž, aby mohol vyžiť. A v tomto ohľade by sme sa o veľmi mnoho museli starať. Následkom dlhej vojny totiž ľud utratil jeho

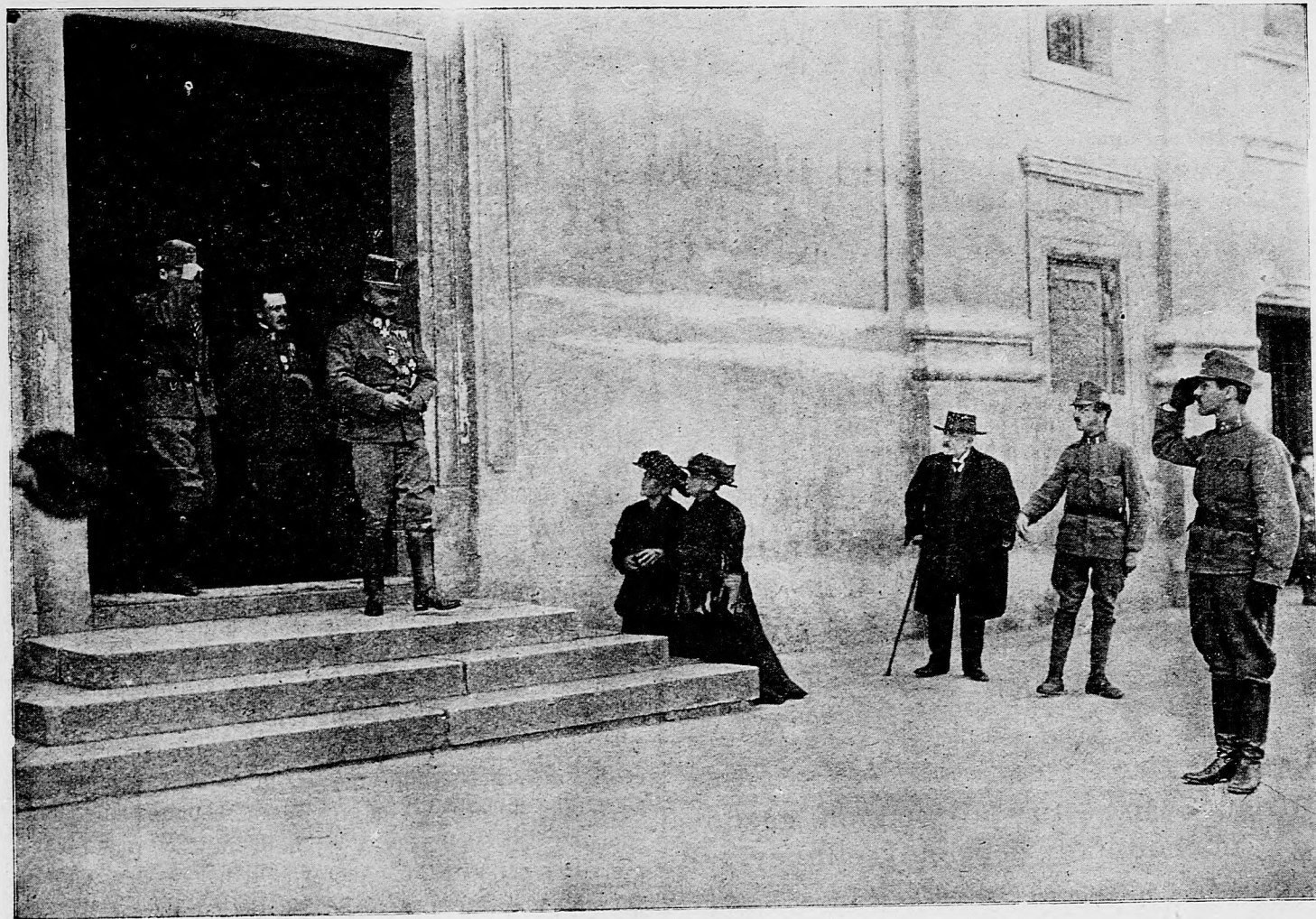
mravnú citlivosť a je sa čo obávať, že všeobecná surovosť mravov prudko sa rozšíri.

Veď už i dôvera ku štátu počína sa klátiť. Ľud vidí, že i sám štát jeho veľkou mocou nevie ho obrániť. Úžera a nesmierne lakomstvo celkom vyžierajú ľud. Bohatnutie stredísk vzbudzuje v ľudu hriechne myšlienky a často aj on siaha po nedovolených, nezákonných prostriedkoch. Každý teda s celou silou pracovať má na tom, aby ľudu spomoženo bolo, keď len nechceme, aby ľud v budúcnosti stal sa hrbou degenerovanou a zničnou. Počas odzbrojenia, v dobe všeobecného prepo-

ale, spojený s hospodárskym smýšľaním, ľud najde len v kresťanskom socialisme. Ku tomuto vedme ľud a bude mu spomoženo.

Priemyselné výrobky za gazdovské plodiny.

Knieža Windischgrätz oznámil v snemovni vyslancom, že gazdovia za obilie, ktoré dobrovoľne ponuknú, dostanú priemyselné články. Na túto zámenu potahujúce sa nariadenie vidieckej vrchnosti už i dostaly. Ku za-

Arciknieža Jozef ide z kostola

rodovania panovať má poriadok. Štát a zákonodarstvo, utlačíť majú bláznovstvo zlata a zbohatnutia, bo ono pustoší ľud nielen hmotne, lež aj duševne.

Ľud budúcnosti, ktorý má žiť v sriadení demokratickom, musí vidieť viacej súcitu a lásky. S ľuďom hrdinov, aby znovu bol blaženým, zdravým a spokojným, láskyplne treba zaobchodiť. Kto opravde miluje ľud, ten nech nehľadá na jeho terajšie chyby, bo tieto nie on zapríčinil, lež nenasýteľní lakomci, čo mu zlý príklad dávajú. Kto miluje ľud, ten nech na tom pracuje, aby sa znovu zmohly jeho rodinné čnosti, ten nech sa o to stará, aby každodenne fažko pracujúci ľudia ľahšie vyžiť mohli. Pri hospodárskom jeho spomožení ale nezabúdajme v ňom city idealismu. Tento idealismus

mieňaniu potrebné priemyselné články vojenské vodcovstvo prepustí vrchnostam.

Gazdovia obilie odovzdajú povereníkovi Válečnej obilnice, ktorý im dá kvitanciu. Za odovzdané obilie gazdovia na určenom mieste v cene úradne ustálenej dostanú potrebné im priemyselné články. Rozdiel v cene odovzdaného obilia a prevzatých priemyselných článkov gazdom hotovými peniazmi vyplatia. Medzi ľuďmi rozniesol sa chýr, že za odovzdané obilie nič nedajú. Toto je zlomyselná vymyslenina. Vrchnosť nechce nikoho oklamať a toto zamieňanie článkov nariadili preto, aby aj pre vojsko zabezpečili živnosť, aj gazdom aby umožnili zaopatriť si priemyselné články, ktoré potrebujú.

Podžupaní jednotlivých stolíc už i upovedomili

gazdov, aké priemyselné články môžu dostať za obilie. Vojenská správa gazdom ponúkla nasledovné články:

Nový riad na kone	98.25 K
Už upotrebený riad na kone... ..	50— «
Riad na kone z konopných gurtní	51— «
Nový voz	700— «
Kilogramm cukru	2.20 «
Pár topánok	63— «
Súkno na šaty:	
jemnejšieho meter	36.72 «
hrubšieho meter... ..	19.26 «
Špulku lanových cverán (1000 m.)	8— «
Remeň na podrážky kilogramm ...	14— «
Remeň na priehlavky na obuv kg.	16— «
Petrolej kilogramm	—36 «

Pomer zamieňania nasledovne je ustálený. Obilia treba dať:

za 1 balík (50 paklíkov) vojenského dohánu	5 kgr. pšenice
za 1 kgr. cukru	20 « «
« 1 kgr. remeňa na podrážky	50 « «
« 1 kgr. remeňa na priehlavky	30 « «
za 1 špulku lanových cverán	20 « «
« 1 špulku bavln. cverán ...	10 « «
« 1 pár topánok	100 « «
« 1 kgr. riadu na kone	20 « «
« 1 meter súkna	100 « «
« 1 balík (100 skatuliek) zápaliek	20 « «
« 1 voz	500 « «
« 1 liter liehu (špiritusu) ...	10 « «

Ustálené podmienky pre gazdov — pri terajších cenách — sú veľmi priaznivé a možno sa úfať, že táto zamieňacia akcia bude mať žiaducený výsledok.

Urlaubovanie 49—50-ročných gazdov, obchodníkov a priemyselníkov.

Honvédske minister nariadil, aby 49—50-ročných gazdov, obchodníkov a priemyselníkov naskutku urlaubovali. Z gazdov len tí môžu prosiť o urlaubovanie, ktorí majú najmenej 10 kat. jutár majetku, z obchodníkov ale tí, ktorí chcú viesť svoj obchod alebo dielňu.

Roľníci, ktorí majú nižšie 10 katastr. jutár majetku, ďalej poľnohospodárski robotníci a priemyselníci dľa možnosti vo svojom bydlisku alebo na okolí budú pridelení ku «pracujúcemu strážnemu mužstvu» (dolgozó őrlegénység). Toto pracujúce strážne mužstvo pri tom, že je za primeranú plácu povinné konať nadelenú mu prácu, dozerá aj na válečných zajatých. Denná mzda dľa možnosti má byť taká, koľko na tom mieste vo všeobecnosti platia, ale nižšie troch korún nemôže byť. Pracujúcim strážnym mužstvom predovšetkým budú nahrádzať válečných zajatých, ale ich v práci aj ku válečným zajatým možno prideliť. 49—50-ročných priemysel-

ných a obchodných odborných robotníkov umiestni patričný vrchnostenský prácu sprostredkujúci úrad.

Urlaubované mužstvo môže si podržať vojenskú rovnošatu, ale ju koncom roku pri svojom odzbrojení musí odovzdať vojenskému äráru. Samostatní roľníci, priemyselníci a obchodníci počnúc od dňa urlaubovania nedostanú žiadnej príslušnosti, kdežto pracujúce strážne mužstvo aj ďalej bude dostávať žold. Živnosť dostanú tam, kde budú pracovať. Títo aj ďalej ostanú pod vojenskou disciplínou. Trestajúce právo bude prevádzať najbližšie žandárske veliteľstvo.

CHYRNÍK.

Kráľovské uznanie gazdom a rekvirantom. Minister stravovania knieža Windischgrätz vrchnostam krajiny poslal prípis, v ktorom ich upovedomuje, že jeho veličenstvo kráľ po láskavom vypočutí ministrovej zprávy o zakončení rekvirovania vyslovil svoje najvyššie uznanie všetkým úradníkom a povereníkom, ktorí sa úspešne zúčastnili práce rekvirovania. Jeho veličenstvo vyslovil svoje najvyššie uznanie aj gazdovskému obyvateľstvu krajiny za jeho obetavosť a opätovne dosvedčené vlastenectvo.

Poštový válečný poplatok. Na základe nariadenia ministra obchodu od poštových zásielok počnúc od 15. júna mimo riadneho poplatku platí sa nasledovný válečný náhradný poplatok. Od listu a od zavretej dopisnice v krajine, do Austrie, Bosny a Hercegoviny, do Nemecka, Bulharska a na obsadené územia 5 halierov. Od listu bude sa teda platiť po 20 gr. 20 halierov a od každých ďalších 20 grammov 5 halierov. Od dopisnice 2 haliere. Od duplovanej dopisnice aj za odpoveď 2 haliere. Od dopisnic, ktoré vydáva súkromný priemysel, predbežne nebude sa platiť válečný poplatok. Od tlačiva nižšie 50 gr. 2 haliere, vyšie 50 gr. 5 halierov. Od vzorky tovaru v krajine po 50 gr. 5 hal., vyšie 50 gr. od vzorky tovaru do cudzozemska nebude válečného poplatku. Od spolu zaobalených tlačív a vzoriek tovaru v krajine po 50 gr. 5 halierov. Od balika bez ohľadu na váhu a hodnotu 20 halierov. Od poštovej poukázky (utalvány) bez ohľadu na obnos 5 halierov. Od poštového poverenia (postai megbizás) a od dobierkovej poukázky (utánvételi utalvány) 5 halierov. Od vyplatenej poukázky pošt. sporiteľne 10 halierov. Od telegrammu 20 halierov. Od shovárania sa po telefone v prvej zóne 10 hal., v ostatných zónach 20 halierov. Od listu, na ktorý zasielateľ neprilepí marku, aj válečný poplatok duplovane treba zaplatiť.

Návrat kňaza zo zajatia. Franc Hanzély, rímskokatolícky farár obce Zsigra v st. spišskej, ktorý sa ako poľný kňaz v jaseňi roku 1914. dostal do ruského zajatia, tieto dni sa vrátil domov z dlhého zajatia.

Flakový týfus v Petrohrade. V Petrohrade (Rusko) v apríli tritisíc ľudí zomrelo na flakový týfus. Nákazlivá nemoc sa vždy viac a viac rozširuje. V záujme premoženia epidemie ruská vláda pýtala pomoc od Nemecka.

Židovská otázka.

Pre dráčstvo, zdražovanie, pašovanie polícia takmer každodenne pokutuje početných obchodníkov a priemyselníkov. Medzi trestanými minulého týždňa vynikajú nasledovní:

Aczél Ignác, Alt Hermann, Déri Sándor, Garai Ármin, Galosi Lajos, Gutfeund Bertalan, Halász Győző, Kraus Andor, Pollák Adolf, Róth Mór, Schwarz Béla, Szücs Michal zakázané reťazové kupectvo prevádzali s olovom. Rosenbaum, Rosenthal Gyula a Tenczer Jenő veľké zásoby potravných článkov pašovali do Berlina. Zriedkavý pád zdierania prevádzal viedeňský obchodný dom Dávid Lenar, ktorý z Uhorska vyvážal rôzne látky na šaty a tieisté zas za hrozne vysoké ceny dovážal a predával do Uhorska. Pri tomto dráčstve boli mu na pomoci: Bernard a Fischer, Deutsch, Gilson Nathan, Hacker Ignác, Humber, Hercz, Jaegendorf Izrael, Schön a Fischer, Spitzer a Boltzmann, Reich Ármin, ktorí z polovice pod vojnou utiekli z Haliče z polovice už dávnejšie bývajú v Budapešti.

Vései Izidor, kupec kapošvársky, prevzal veľkú zásobu látky na šaty pre válečné siroty a robil s ňou gšefty. Balla Gyula, Gelb Mór Zsigmond a Steinberger Vilmos sdružili sa ku zdražovaniu tovaru. Erős Ernestová o 40—70 korún drahsie predávala topánky, ako ich od fabriky dostala. Veľký rad zdieračov a zdražovateľov zaklučuje český udenár Vencel Zeidl, ktorý pred rokmi do Budapešti chudobný dovandroval, zdieračstvom tu zbohatnul a pre zdražovanie najnovšie zas pokutovaný je na zaplatenie 1500 korún.

Pašovanie tovaru do Berlina.

Vojenský úskok 25-ročný Eugen Tenczer sdružil sa s vojenským úskokom Juliusom Rosenthalom, ktorý vždy chodil v uniforme poručíka a pomocou dvoch aktívnych poručíkov košického vojenského veliteľstva veľmi mnoho živností prepašovali do Berlina. Jedon poručík, ktorý bol pri vojenskom veliteľstve, Tenczerovi a Rosenthalovi vystavil falošné legitimácie a dvaja úskoci pomocou druhého poručíka na budapeštiansko-berlinskom rýchliku

za niekoľko mesiacov do Berlina pašovali šunku, salámu, údeninu, masť, slaninu a čokoládu v hodnote jedného miliona korún. Úskoci potom z Berlina do Budapešti vozili hodvabný a plátený tovar. Pri pašovaní pomáhal im konduktor Rosenbaum, ktorý dostával od nich hojné prepitné. Budapeštianskej vojenskej policii podarilo sa zhabať jednu dopravu hodvabného tovaru, ktorú kompanisti poslali do Vácova obchodníkovi Braunovi. Tento tovar je hodný 200.000 korún.

Tenczer začiatkom vojny za tisíc korún kúpil si falošné maturitné svedectvo a týmto svedectvom naruškoval do Lučenca ku 25. spol. peš. pluku ako jednoročný dobrovoľník, ale potom viackrát uskočil. Vojenská polícia teraz všetky machinácie celej kompane odhalila a všetci sú už v chládku. Tenczer a Rosenthal vo väzení budapeštianskeho divisionálneho súdu a 2 aktívni poručíci v žalári košického vojenského veliteľstva.

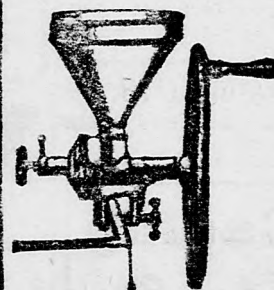
Kresťania katolíci, kupujte len u kresťanov!

Bez karotky zasiela

Chäfer Miksa, Budapest, I., Löbrentei tér 4. Prvotriedne sandále s drevenými podošvami za najlacnejšie ceny. Plátené domové topánky s linoleum podošvami 14 K 40 hal. Papuče pre žencov 9 K 50 hal.

„TEXAS“ ručný mlynek k šrotovaniu.

„Texas“ rýchlo šrotujúci ručný mlynek je najlepší a najlacnejší teraše doby, šrotuje každého druhu zrna kukuricu, pšenicu, ovos, jačmeň.

Cena 100 korún

Trovy obalenia a franko poštovej dopravy 6 korún 42 hal. — Cenník zdarma a franko. — Zasiela:

ALOIS KIRALY následníka

Alexander Király
BUDAPEST, VI., Felsőerdősor-u. 6.

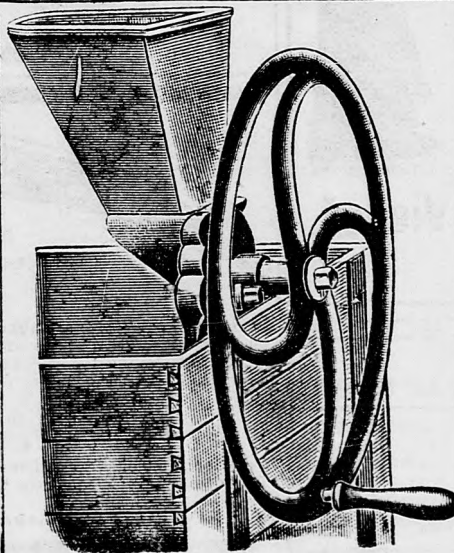
Dobré britvy a nástroje ku strihaniu vlasov

Ia britvy zo striebornej ocele K 9.—, 11.—. Bezpečné nástroje k holeniu k holému K 7.—. „Perfect“ nástroj k holeniu so 6 dvojitých rezu nožmi K 20, 23.—. Dvojitých rezu náhradné nože tučet za K 9.—, 9.50, 10.—. Ia stroj ku strihaniu vlasov K 18.—, 24.—, 28.—. Zámerna dovolená alebo vopredné zaslanie omnosu. Zasiela cis a k dvorný zaslca Ján Konrád, vývozný a zasielajúci dom Brůx čísto 1819. (Čechy) Hlavný cenník z darma.

Pýtajte si

můj zdarma a franko zasielany obrázkový cenník hodin, zlateho a strieborného tovaru, hurobných nástrojov atd. Prvá dieňa hodin Ján Konrád cis a k. dvorný zaslca, Brůx I. B. čísto 1818. Nickel alebo ocelové hodinky armádné, radum dvojitéj pokrývky hodinky, ocelového kovu alebo Gloria strieborne remontoar hodinky K 28—30. Nickel budičky K 41—45 Stenové hodiny 26—31. Zaruca 3 rokov. Zasielka s poštovou dobierkou. Žiadue risko Zámerna dovolena al-po naviatenie peňazí.

Zázračný ručný mlynek k šrotovaniu.

Najlepší a najnovší ručný mlynek k šrotovaniu. Každého druhu zrna, kukuricu, pšenicu mele v najfajnejšiu múku.

Cena každého kusa 95 K

so zaobalením a franko zásielkou.

Zasiela:

Henrik Faludi a Spoločník
Budapest, V., Akadémia-utca 1.

Retiazky na ohlávku 7 K.

Retiazky pre hčvu s patent slrnuou strednej jakosti 11 korún 50 halierov, silnej doroby. Trovy doposlania a zaobalenia týkajú sa objednávateľa. V objednaní pri voprednom zaslaní peňazi alebo s poštovou dobierkou.

LENDVAI MÓR vývozný dom.
Budapest, VII., Kertész-utca 43.

Svrabľavosť, lišaj, svrab

najrýchlejšie odstráni **Dr. Flesch-a** zákonom chránená

Skabofom-masť

Nešpiní, nemá žiadneho zápachu. Teglik na prábu K 3.—, veľký tegel K 5.—, rodinná dávka K 12.— Adresa K objednaníu:

Dr. E. Flesch-a

„Korona“ gyógyszertara, (Győr).

PEHY.

Ku odstráneniu pehov potrebujú všeliaké prostriedky. Všetky tieto prosriedky za ladajú sa na tej istej zásade, totiž aby pehy upo ravenovaním týchto prostriedkov sta y sa silšími. Takéto upotrebovanie ale není v poriadku. Jestli pehy celkom chceme odstrá ti, vtedy není dost na tom, aby pehy byly bledšie bo oni zastavením upotrebovania týchto prostriedkov znovu sa zjavia. Preto tieto celkom treba zničit. Odstránenie pehov, flakov a pukov úpe není dostiatnu možno jedine upotrebovaním prostriedku **Santo crem**. Trvá každodenne potrebne Sa to cremom a potom umyjeme Santo Pracnom. Pehy celkom zmiznú a miesto nich vidno peknú ražovobie e tarby vožu váry. Táto creme zhotovuje sa oia úpravy dr. Hager profesora university, je zákonom chránená, zcela neškodná a edinký istotne účinkujúci prostriedok. Cena 5 kor., poštou franco 5.95 kor. Ku každej škatule pripojuje sa úprava upotrebovania a jedna škatulka púdeu Diskretne rozposielanie, pri zaslaní obnosu v kolokoch, poštovou poukážkou alebo s poštovou dobierkou.

J. Kukla, Praha, Perlová-ulica 73.

V Budapešti k dostaní v lekárni Ludis-ava Szold V., Báthory-utca 18.

Ja Anna Csillag

s mojimi 185 cm. obrovskej dĺžky LOREY VLASMI, ktoré som dosiahla 14 mesačným upotrebovaním vlastného vynálezu masti. Toto je jediný osvedčený prostriedok proti prehnutiu ku podporovaniu rastenia a posilneniu pody vlasov. — Pri mužských v krátkom čase pôsobí rastenie hustej brady, vlasom a brade dodá prirodzeného lesku a ľahkej ohybnosti a do najvyššieho veku chráni pred časným ošedivením

Cena teglika: 6, 10 a 15 kor.

Poštové zásielky vybavujú sa každodenne, pri voprednom zaslaní obnosu alebo s poštovou dobierkou, do všetkých krajov sveta bezprostredne z dielne, kam všetky objednávania upraviť treba.

ANNA CSILLAG, Viedeň,
Kohlmarkt 20.

Prostriedok ku rasteniu vlasov,

akéno ešte nebolo. Behom krátkeho času narastú od neho burné vlasy a prekazi výpadúvanie vla ov, ochráni pred časným ošedivením, behom mesiaca skvelý výsledok. Cena 10 a 15 K. Poštové trovy 1.60 K. **BOTAR C. REG NA** Bpest, Erzsébet-körut 34.

Najlepší a najdokonalejší stroj

kuvania kosa.

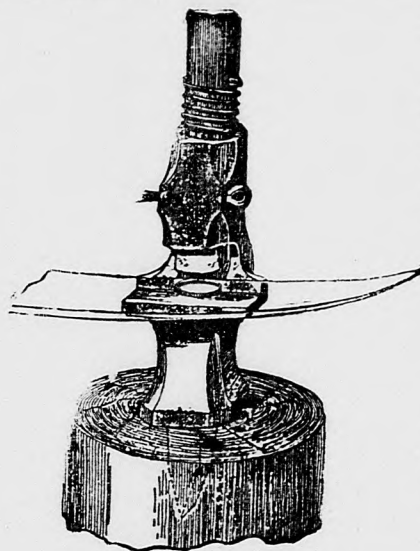
Jednu kosu bár aj dieťa alebo žena za 5 minút kupotrebeniu hotovo môže nakuf. Není tupej alebo štrbavej kosa! Veľké uspokojenie času! Cena s úpravou upotrebenia

10 korún.

Jediné nákupné miesto

SOHR PÁL

sklad ocelového tovaru
Somogyzil.

54 rokov v obchode, vyskúmane dobrá osada na kosa.
Nikto nikdy nemal lepšej kosa, ako je naša

Bazilika zlato-kosa.

Nesľubujeme nebo a zem, každému ale, kto s dôverou obráti sa ku nám, pošleme takú trvanlivú oštriu zlatú kosu, za ktorú nás požeňovať bude. Tieto kosa už od 54 rokov rozposielam najväčším pántvam a mnoho tisíc hospodárom. Zárukou dobre stojíme za každú kosu a nesod povedné zameníme zdarma. — Cena jednej „Bazilika zlatoj kosa“ s poštovou dobierkou

65	70	75	80	85	90	95	100	110	cm.
Cena 7.60 7.80 8.— 8.20 8.40 8.60 8.80 9.30 9.90 K rún									

Zvláštne pre sľberateľov kôs! Pri kúpe každých 10 kusov, 1 kus posielame zdarma. Pri kúpe 5 kusov už my znášame poštové strovy! 1 kus diamant ocelového kladivka 2.80. 1 kus nosidla ocielky 1.80. 1 kus -troja ku klopaniu kosa 7.50. K odporúčaníu je čím skorej objednať si kosa, bo pozdejšie sotva budú k dostaniu. Obrázkový n.š. cenník na žiadosť posielame zdarma. K dostaniu u: **Jozef Marosi a Syna Esztergom, 15. číslo.** 54-ročná osada na kosa a veľký obchodný dom

Šrotujúci stroj.

V hospodárstve nevyhnutne potrebný, šrotuje od najhrubšieho do najmenšieho, poneváč stroj najdokonalejšie možno regulovať. Ľahkej práceschopnosti a hnatia, bo na ňom i dieťa šrotovať môže. Cena s obalením a zárukou 90 korún, s prípravou na nohy 150 korún.

Tieto stroje zhotovuje a zasiela

IMRICH TÓTH, Jászalsószentgyörgy

Pri objednaní prosím zreteľne udat adresu a železničnú stanicu.

Dobrý nástroj, polovica práce.
Objednajme si ohnivého ostria

Sarkankosu

Za každú kosu 3 ročná záruka. Nezodpovedná kosa bezplatne zamení sa za dobrú. (Zo zkušenosti ale vieme, že medzi 100 kusami ani jedna není zlá.) S kcosu ohnivého ostria po jednom naostrení možno kosiť aj na 150—200 krokov. Jedno klopanie dostatočne je na viac dní. Ohnivého ostria Sarkan-kosa rozposiela sa vyklopaná a vyprobovaná, netreba ju dať kováčovi, i toová je do roboty.

60	65	70	75	80	85	90	95	100	110	centm.
Ceny Sarkan-Kosy:										
9.— 9.10 9.20 9.40 9.60 9.80 10.— 10.20 10.50 11.— korún.										

Prvoriadna ocielka 80 halierov. Striebornej ocele kladivko 4.20. Striebornej ocele nákovka 3.80 K Duplaná obrúčka na kosu 1.20 K. Zomancovaný džiak kosa :— K. Siroj na klopanie kosa zázračný nástroj 10.— K.

Sohr Pál, Sárkány-kasza szé.kuldési központ Somogyzil 40.